

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ב"ה

תיק 1283760/6

בבית הדין הרבני האזורי תל אביב יפו

לפני כבוד הדיינים:

הרב צבי בן יעקב – אב"ד, הרב יצחק הדאיה, הרב משה בצרי

התובע: פלוני (ע"י ב"כ עו"ד דיאנה שלתיאל ועו"ד עמיהוד בורוכוב וטו"ר דב פנחס סגל)

נגד

הנתבעת: פלונית (ע"י ב"כ עו"ד רומי קנבל)

הנדון: חיוב כתובה כשנכתב בהסכם הממון שהוא ממצא באופן סופי ומוחלט את זכויות הצדדים

פסק דין

בפנינו תביעה רכושית וכן תביעת אשה לכתובה.

הצדדים נישאו זה לזה כדמו"י בתאריך כט' באדר תשע"ז (27.3.17). לאישה אלו נשואים שלישים, ולאיש – שניים.

הצדדים התגרשו כדמו"י בתאריך כ"א בשבט תשפ"א (3.2.21), כשנותר לנו להכריע בעניין הכתובה וענייני רכוש שונים.

הכתובה

את תביעת הגירושין הגיש הבעל. האישה תבעה שלום בית, וביה"ד התרשם שאם אכן הבעל היה מוכן להליך של שלום בית, האישה הייתה שמחה לחזור לחיי הנישואין. אף שבין הצדדים התגלעו בעיות שונות, והצדדים אף היו בייעוץ זוגי. מתקבל הרושם שהאישה לא רצתה את הגירושין, והייתה מוכנה לפעול למען השלום, אם הבעל היה מוכן לשתף פעולה.

כלל ידוע הוא שכתובה בחזקתה. האישה אוחזת בידה את שטר הכתובה, ולפיו התחייב לה הבעל בגין כתובה ותוספת כתובה סכום של 52,000 דולר. ע"מ שהאישה תפסיד את כתובתה, על הבעל להוכיח סיבות הלכתיות שבגינן אינה זכאית לכתובה. נאמר שבמקרה שלפנינו לא מצאנו כל סיבה לכך שהאישה לא תהיה זכאית למלא כתובתה. ונתייחס לשתי טענות שהעלה הבעל בעניין, הראויות להתייחסות.

בעניין הטענה שהאישה היא זו שיזמה את הפירוד, בפרט כאשר יזמה הרחקת הבעל מהבית בעקבות התקרית עם בנה. ראשית, לא נראה לנו שהאישה היא זו שיזמה את הגירושין, ואף לאחר צו ההרחקה והזמנת המשטרה, התקבל הרושם שהייתה מוכנה לנסות שלום בית, תוך טיפול מתאים. בעניין הזמנת המשטרה וצו ההרחקה, דעתנו שבכגון זה אין האישה מפסידה את כתובתה. שאם תפסיד את כתובתה, יהיה זה מסר שיכול להביאה לידי סכנה. אם אישה תחשוש להתלונן במשטרה או ברשויות במקרים של אלימות, שמא תפסיד את כתובתה, הדבר יביאנה לידי

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

סכנה. אישה עשויה להפסיד כתובתה, אם תגיש כנגד הבעל תלונות שווא, שאז נראה את האישה כיוזמת את הפרוד והגירושין. אולם בנדו"ד שאין ספק שהיה אירוע אלימות, ואין זה משנה מה עוצמתו ואם היה הכרח להזמין משטרה, שהרי לא נוכחנו במקום וקשה להתרשם, הרי שלא הייתה כאן תלונת שווא בניסיון להרחיק את הבעל וליזום פירוד וגירושין. ההרחקה הייתה להבנתנו ניסיון להרגיע, ולהבטיח שאירוע כזה לא יחזור בעתיד. ומכאן אין להסיק שהאישה היא זו שיזמה את הפירוד והגירושין והייתה מעוניינת בהם.

באשר לטענה השנייה, שבמסגרת הסכם יחסי ממון שחתמו בני הזוג לפני הנישואין, בסעיף 65 להסכם, ויתרה האישה למעשה על כתובתה, וכך נכתב בסעיף 65 להסכם:

"הצדדים מצהירים ומסכימים הדדית כי הסכם זה קובע וממצא באופן סופי ומוחלט את זכויותיהם הממוניות, הנכסיות, הרכושיות והכספיות, מכל מין וסוג שהוא, גם אם יגדל או יקטן."

טוען בא כוח הבעל כי מעבר להסכם זה אין לאישה כל זכויות לרבות הכתובה.

אני מפנה את הצדדים לפסק דין של הרכב זה שפורסם באתר בתי הדין (בתיק מס' 1202694/7), ומופיע גם בצורה שונה, בספר משפטיך ליעקב (חלק ז' סי' ט'). מדובר היה בהסכם ממון שלפני נישואין, שקיבל תוקף של פס"ד מרב רושם הנישואין, ושם נכתב ש"אין לצדדים ולא יהיו כל תביעות זה על זה כולל תביעות של פיצוי מכל סוג שהוא, בכפוף לסדר הגט וקיום סעיפי ההסכם". ועניין הכתובה לא נזכר במפורש בהסכם, היינו שלא נכתב בפירוש שהאישה מוחלת על חיוב כתובה. לאחר כמה שנים הצדדים בקשו להתגרש על פי הסכם הממון. הצדדים לא הזכירו את עניין הכתובה, וגם בית הדין (לפחות לפי הפרוטוקול) לא שאל בעניין הכתובה. ולאחר כחודש באה האישה ותבעה כתובתה בטענה שלא ויתרה על הכתובה, וכל המחילה הייתה על טענות של פיצוי או תביעות נזיקין בבית משפט וכד', אך לא לעניין הכתובה. והשאלה שעלתה האם בסעיף האמור בהסכם הממון, יש בו משום סילוק מתביעה גם לעניין הכתובה. ושם בוארו צדדי ההלכה, והמסקנה הייתה שיש לפשר.

גם בפסק דין בנוגע לתיק 1202694, מדובר היה בהסכם ממון שבו נכתב: "בכפוף לאמור בהסכם זה וביצועו, מצהירים הצדדים כי אין ולא תהיה למי מהם בעתיד כל טענה או/ו תביעה, כספית ו/או קניינית ו/או אחרת, האחד כנגד משנהו, הן במישרין והן בעקיפין, וכן הם מוותרים בזאת ויתור סופי ומוחלט על כל טענת אי גילוי, ועל כל טענה מכל מין וסוג שהוא הנובעת מנישואיהם והקשורה בהסכם זה". (הדגש לא במקור). גם בנידון שם מדובר היה על ויתור כללי מפורש על כל טענה הנובעת מנישואיהם, והשאלה שעלתה, האם ויתור כללי מתייחס גם לעניין הכתובה, או שבהסכם יש לכתוב מפורש ויתור על הכתובה, בפרט אם ההסכם נעשה לפני הנישואין והתחייבות הכתובה באה לאחריהם ומבטלת את האמור בהסכם, וכן מחמת חשיבות הכתובה, שלא תהיה קלה בעיני להוציאה וכו'. לכן היה צורך לדון ולהסתפק בצדדי ההלכה האם הויתור הכללי כולל גם את הכתובה, והמסקנה הייתה שיש מקום לפשר. עוד אציין שבנדון פסה"ד שפורסם, הסכם הממון נחתם לפני הנישואין, ואושר בבית המשפט לאחר הנישואין, דבר שגם לו יש משמעות.

אני רואה מקום לעשות "גזור הדבק" מהדברים שכבר פורסמו, בפרט לאור אריכותם, יוכלו הצדדים לעיין שם. אך אין המקרה שם דומה לנדו"ד. שם היה ויתור מפורש, הבעיה שהויתור היה כללי, ולכן היה מקום לפשר. במקרה שלפנינו אין ויתור. ישנה הצהרה, שהמשמעות שלה היא הצהרה כללית ביחס לרכוש, ואיני רואה איך ליחס הצהרה זו לעניין כתובה. אם היה נכתב במפורש שהצדדים מוותרים על כל תביעה הנובעת מהנישואין מעבר להסכם, היה מקום לפשר,

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

וכנידונים דלעיל. אולם במקרה שלפנינו זו הצהרה שמתייחסת רק לענייני הרכוש: "הצדדים מצהירים ומסכימים הדדית כי הסכם זה קובע וממצא באופן סופי ומוחלט את זכויותיהם הממוניות, הנכסיות, הרכושיות והכספיות, מכל מין וסוג שהוא, גם אם יגדל או יקטן". אנו לא מוצאים כל מקום ליחס ו"להכניס" לתוך מילים אלו את עניין הכתובה. אפילו המילים "התחייבות מכוח נישואין", לא הוזכרו בסעיף זה. ניכר שהוא מתייחס אך ורק לסוגיית הרכוש ולא לעניין הכתובה.

זאת ועוד. מדובר בבני זוג המשתייכים לזרם הדתי-חרדי. הבעל הינו איש עסקים וגם איש ספר המבין בענייני הלכה, והראיה שאף סכום הכתובה כתב במשורה ובמניין (52,000 דולר), ולא בהפרזה וגזומה. (היינו אומרים שסכום הכתובה נכתב כמנהג אברכים ולא כמנהגם של אנשי עסקים, והדבר מלמד על רצינות והבנה). גם האישה הינה עו"ד העוסקת בתחום האישות. אין מדובר בצדדים "מנותקים", שבקושי יודעים כתובה מה היא. ולכן מקובלת עלינו עמדת האישה שעניין הכתובה במתכוון לא נכנס למסגרת ההסכם, כדי שהכתובה לא תהיה לצור על פי צלוחיתו, וכחיס הנשבר ואבק פורח. גישה זו ראויה ונכונה מבחינת ההלכה (והדברים התבארו באריכות במשפטיך ליעקב חלק ד' סי' ט' אות ד').

כפי שאמרנו, בנדו"ד חובת ההוכחה להפסד הכתובה הינה על הבעל. לא הוכח שהאישה הפסידה את כתובתה. טענות על מריבות בין אם נעשו ביוזמת האיש ובין אם נעשו ביוזמת האישה, אינן עילה להפסד הכתובה. (אלא אם כן מדובר במציאות של מריבות קשות המביאות לידי גירושין, שאז יש לבחון מי הגורם למריבות ולגירושין, ואין כך פני הדברים בנדו"ד).

בעניין הטענה כי הוצא לאישה מכתב על הפסקת הקשר, והיה עליה תוך 60 יום לקבל את הגט בהתאם לסעיף 48-49 להסכם, כך שעליה היה לקבל את הגט לא יאוחר מתאריך 20.9.20, ועל כל חודש עיכוב יש לשלם 5,000 דולר או מחצית מהמשכורת, בהתאם לסעיף 58 להסכם הממון. הואיל והאישה קבלה את הגט בטווח הזמן הסביר, תוך 4 חודשים מפתיחת התיק, אין מקום לפסוק חיוב כנגד האישה. סעיף זה נועד למקרה של סרבנות, שאז ניתן לחייב למפרע מ-60 יום ממתן ההודעה. במקרה שלפנינו לא הייתה סרבנות, הייתה הכלה של המצב. לכן אין לחייב את האישה בחיובים שבהתאם לסעיף 58 להסכם הממון.

לאור האמור הבעל חייב לשלם לאישה את כתובתה – 52,000 דולר. נכון לשער ממוצע גבוה לתקופה הנוכחית (ובנדו"ד יש לקחת בחשבון ממוצע של חצי שנה לפחות, מפני ששער הדולר עולה ויורד. נציין שאך לפני כשנה, עת תחילת הקורונה, נסק שער ל 3.80), יש להעמיד על שער של 3.35 ש"ח לדולר, סה"כ 174,200 ש"ח. יצוין כי ביום הנישואין היה שער הדולר 3.62 ש"ח לדולר, כך שסכום הכתובה עמד על 188,240 ש"ח. אולם כיון שידוע היה בזמן הנישואין שהדולר יכול לעלות ולרדת, ההתחייבות הדולרית משמעותה הן לעליה והן לירידה, ולכן חייב הבעל לשלם לאישה עבור כתובתה סכום של 174,200 ש"ח.

הלוואות שלווה האישה מהבעל

הבעל טוען שהאישה חייבת לו סכום של 616,344 ש"ח בגין הלוואות שהלווה לה. חלק מההלוואות נעשה עליהן שטר, עליו חתמה האישה, וחלק אחר לטענת הבעל, נעשו בדרך העברות בנקאיות, ולטענתו – ברור היה שהעברות אלה הן בגדר הלוואה ולא מתנה. האישה טוענת שהעברות הבנקאיות לא היו הלוואה אלא מתנה. כך עזר לה כלכלית לנישואי בתה, וכך עזר לה בעניינים שונים, כפי שמקובל בין בעל לאישה, בפרט במצבו הכלכלי של הבעל.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

בעניין זה בהתאם לדיני הראיות ועל פי ההלכה, אי אפשר לחייב את האישה אלא במה שחתמה בחתימת ידה (וגם אינה טוענת פרעתי, ואף אם הייתה טוענת פרעתי אינה נאמנת כנגד חתימת ידה, (ראו בעניין זה פס"ד שפורסם באתר בתי הדין, תיק מס' 1277634/1, ואין עניין להאריך, לגזור ולהדביק, בפרט שהאישה לא טענה טענת פרעתי כנגד חובות אלו).

שטרי ההלוואה – השטר הראשון, כמחצית שנה לאחר החתונה, מתאריך י' בכסלו תשע"ח (28.11.17), על סכום כולל של 81,280 ש"ח. ההלוואה הייתה מחברת א', שבבעלות הבעל. הסכם ההלוואה השני, נחתם בתאריך ב' בסיון תשע"ט (5.6.19), ולפיו לוותה האישה מגמ"ח שבבעלות הבעל סכום של 100,000 ש"ח.

באשר להעברות הבנקאיות שטוענת האישה שכספים אלה ניתנו לה במתנה, הרי שבעניין זה הלכה פסוקה בשו"ע (חושן משפט סי' עה סעיף ז') שנאמן הנתבע לטעון שהכסף ניתן לו במתנה, וזה לשון השולחן ערוך:

"מנה לי בידך, אין לך בידי כלום; או שטען יש לי בידך כנגדו כסות או כלים, או שאמר אמת היה לך בידי אבל אתה מחלתו או נתתו לי במתנה, כיון שכופר בכל, פטור משבועת התורה ונשבע היסת. ואפילו שנים מעידים שהלווה, ואינם יודעים שפרעו, נאמן בשבועת היסת לומר יש לי בידך כנגדן או מחלת לי."

הבעל המציא פרוט של ההעברות שביצע. טענת האישה אינה מופקעת. שהרי מדובר בבעל אמיד, שוודאי מוכן לסייע בידה וליתן לה כספים לחתונת בתה, או כספים שהעביר בדצמבר 18 ועד לפברואר 19. כמו כן מימון כרטיסי טיסה למקסיקו וכד'. גם אם האישה הודתה לפני אנשים שהיא חייבת לו כספים והכסף הועבר כהלוואה, הרי שניתן ליחס את הודאתה לחובות שבכתב.

עמדתה של האישה נתמכת בכך שהבעל עשה עם האישה שני הסכמי הלוואה. אכן יש אי נעימות מובנת לעשות הסכמי הלוואה עם אישה. אך מכך שבמהלך השנים עשה שני הסכמי הלוואה, מדוע לא עשה הסכמי הלוואה על שאר הכסף שטוען שהלווה לה? אם היה הבעל בא וטוען שסמך על מילתה, ולכן מעולם לא עשה עמה הסכמים בכתב – ניחא, אבל משעשה שני הסכמי הלוואה בסך כולל של מעל 180,000 ש"ח, מדוע לא עשה הסכמים על הסכום האחר שהעביר לה. מכך ניתן להסיק ששאר הסכומים שנתן לה אכן היו במתנה ולא בתורת הלוואה.

לאור האמור ביה"ד קובע כי על האישה להחזיר לבעל בגין ההלוואות שנטלה ממנו סכום של 181,280 ש"ח.

הדירה ברחוב ד'

מדובר בזכויות בניה שהיו לבעל עוד טרם נישואין, כאשר במסגרת זכויות הבניה קיבל הבעל דירה במקום. דירה זו אוזנה בין הבעל לאשתו לשעבר (מנישואיו הראשונים), כך שבכל מקרה סעיף 5 (א) (1) לחוק יחסי ממון בין בני זוג חל על נכס זה, אולם האישה טוענת לזכות בדירה זו על סמך סעיף 25 להסכם הממון.

סעיף 25 (1) להסכם הממון בין הצדדים קובע כי ביחס לרכישת דירת מגורים שבה יתגוררו הצדדים, יחולו הוראות של ס"ק 2-4 לסעיף 25 הנ"ל. וכך נכתב בהסכם:

"2. אם ובמידה ותרכש דירת מגורים שבה יתגוררו הצדדים, ורכישת הדירה תמומן ע"י שני הצדדים, בחלקים שווים, יחול האמור בס"ק 1.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

3. במידה ומימון רכישת הדירה יבוצע מנכסיו האישיים של בן הזוג, מוסכם בזאת בין הצדדים כי לעת פרידה תהיה בת הזוג זכאית לקבל סכומי כסף ע"פ שווים של האחוזים שיצברו על ידה ע"פ הנוסחה שלהלן (להלן: נוסחת המדרג), שיחשבו משווייה של הדירה בשעת פרידה.

לטענת האישה למרות שלא השתתפה בקניית הדירה, הרי על פי סעיף 25 (3) יש לה זכות בדירה זו.

לאחר העיון קובע בית הדין כי אין כל מקום לקבל תביעה זו של האישה. יצוין כי הדירה נמכרה במהלך הנישואין, ללא צורך בחתימת האישה, וזאת בהתאם להסכם הממון, ואף עובדה זו תורמת לביסוס קביעת בית הדין.

סעיף 25 להסכם הוא מקשה אחת. סעיף קטן 1 קובע כי האמור להלן בס"ק 2-4 מתייחס: "לגבי רכישת דירת מגורים שבה יתגוררו הצדדים". יש כאן שני תנאים: גם "רכישה" של דירת מגורים, וגם שבה יתגוררו הצדדים. כך גם ס"ק 2 מדבר על רכישת דירת מגורים שבה יתגוררו הצדדים. וגם ס"ק 3 מתייחס לאמור בס"ק 1 וס"ק 2, רק בשוני - שאחד מבני הזוג מימון את רכישת הדירה.

במקרה שלפנינו לא התקיים אף אחד משני התנאים, הדירה התקבלה ולא נרכשה, וכמו כן הצדדים לא התגוררו בדירה זו.

לאור האמור ברור ופשוט שהן בהתאם לחוק יחסי ממון והן בהתאם לסעיף 25 להסכם הממון, אין לאישה כל חלק בדירה הנ"ל, ותביעת האישה נדחית.

המיטלטלין

בעניין זה אנחנו מקבלים את פרשנות האישה לסעיף 30 להסכם הממון. כך נכתב בסעיף 30 להסכם הממון:

"רכישות משותפות שוטפות, כגון ריהוט וציוד לשימוש שני בני הזוג, אשר מומנו על ידי שניהם באופן שווה, או גם באופן בלתי שווה, גם אם לא נערך לגביהם הסכם בכתב, יהיו שייכות לשני הצדדים בחלקים שווים."

כאשר נכתב באופן בלתי שווה, הכוונה בוודאי גם אם מומנו על ידי צד אחד בלבד, שאם לא כן היה לכתוב במפורש שהמיטלטלין שייכים לצד שקנה. סעיף זה המקובל בהסכמי ממון, בא למנוע מצה ומריבה, כאשר כל צד יביא קבלות מה רכש ומתי, כאשר ההבנה המקובלת היא שעצם רכישת המיטלטלין לשימוש המשפחה, מהווה שיתוף ספציפי שנועד לשימוש המשפחה ובני הזוג.

אשר על כן המיטלטלין שהיו בדירה השכורה ברחוב ח', שנקנו במהלך חיי הנישואין או בסמוך לצורך שימוש בני הזוג והמשפחה, שייכים לשני בני הזוג.

חלוקת המיטלטלין תהיה בהסכמה בין הצדדים, ובהעדר הסכמה כדלהלן:

ביה"ד ממנה את השמאי...

השמאי ייתן שומה מפורטת, כאשר האישה בוחרת פריט אחד, ואח"כ הבעל אחד, וחוזר. כאשר בחירת הפריטים של כל אחד מוגבלת למחצית מהשומה הכללית.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

פינוי המשרד ברחוב ב'

בתאריך 1.8.18 האישה שכרה בשכירות משנה 55 מטר ברחוב ב', חלק מהמושכר לחברת א' שבבעלות הבעל. בהתאם להסכם האישה לא חויבה בשכ"ד, ורק חויבה בתשלום חשמל וארנונה.

האישה טענה לחוסר סמכות של ביה"ד לדון בעניין. דעתנו שמדובר למעשה בהסכם בין בני זוג, גם אם מדובר בחברה שבבעלות הבעל, ולכן יש סמכות לביה"ד לדון בעניין.

מדובר בבעל אמיד ונדיב (בלשונו – מסודר). ודאי לא היה מתעסק בקטנות כמו ארנונה וחשמל. אנחנו מבינים שמטרת סעיף חיוב האישה בארנונה וחשמל הייתה כדי שלא ישמע טיעון שמדובר בשכירות מוגנת, או במתנה ללא הגבלת זמן, וכדי לשוות להסכם מראה של הסכם שכירות, נכתב חיוב זה. והראיה, שהבעל עד למועד הקרע, לא פנה לאישה בבקשה לשלם את הארנונה והחשמל.

יחד עם זאת אנו סבורים כי עם גירושי הצדדים, על האישה לפנות את המשרד לאלתר. במידה ולא תפנה את המשרד תוך 30 יום מהיום, תחויב בכפל שכירות ובתשלום מלא של חשמל וארנונה. החלטה זו מהווה צו פינוי לאישה, לפנות את המשרד ששכרה בשכירות משנה מחברת א'.

חיוב האישה במס ריווחי הון

הגם שמבחינה פורמאלית במס הכנסה הצדדים היו רשומים כנשואים, וממילא הדבר נחשב כתיק אחד, ומבחינת מס הכנסה האישה הינה גם בעלים בהכנסות הבעל, מכל מקום לאור הסכם הממון, לא יעלה על הדעת שהאישה מצד אחד לא תקבל את ריווחי ההון, ומאידך יוגדרו העברות שהעביר הבעל מהחברה לאישה, כמשיכת דיווידנדים לצורך תשלום מס ריווחי הון. הבעל הוא בעל החברה, הוא מושך כספים, ומעבירם למי שיחפוץ, והוא זה שצריך לשלם מס ריווחי הון עבור משיכות אלו, ואין להטיל מס זה על האישה, כמו שברור שאם בחר הבעל למשוך כסף מהחברה ולתת אותו לפלוני, לא יתחייב אותו פלוני במס.

מכך שב"כ הצדדים לא פנו לבית הדין, בית הדין מבין שהעניין הסתדר.

לאור האמור לעיל:

- א. על הבעל לשלם לאישה עבור כתובתה סכום של 174,200 ש"ח, ועל האישה לשלם לבעל בגין הלוואות שנטלה סכום של 181,280 ש"ח.
- ב. לאור האמור לעיל על האישה לשלם לבעל סכום של 7,080 ש"ח.
- ג. לאישה אין זכויות בדירת הבעל ברחוב ד' ובתמורתה.
- ד. המיטלטלין שהיו בדירה השכורה ברחוב ח', שייכים לשני הצדדים, ויחולקו בהסכמה או בהתאם לשמאות כנ"ל בגוף ההחלטה.
- ה. על האישה לפנות לאלתר את המשרד ששכרה בשכירות משנה מחברת א' ברחוב ב'. ככל ותפנה תוך 30 יום, פטורה מדמי שכירות ומחיוב חשמל וארנונה.

ניתן לפרסם לאחר השמטת פרטים מזהים.

ניתן ביום כ"א באייר התשפ"א (03/05/2021).

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

הרב משה בצרי

הרב יצחק הדאיה

הרב צבי בן יעקב – אב"ד

עותק זה עשוי להכיל שינויי ותיקוני עריכה